

Ҳадис дарслари (236-дарс) Одамлардан нарсa сўрашдан сақланиш



19:00 / 21.06.2023 4024

يَضْرِبُ مِصْرَاعَ نُبِّ سُنِّي قُ نَع
هُرْمَافَ مَلْسَا هُنَّ هُنَّ هَلْ ل
هُيَلَعُ هَلْ لَ صِي بِن ل
ءَامِبَ لَسَتُ غِي نَأ مَلَسَو

بَابُ إِسْمِ ابْنِ أَسَمٍ وَرِوَايَاتِهِ

Қайс ибн Осим розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«У киши мусулмон бўлганида Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам сув ва сидр ила ғусл қилишга амр этган эканлар».

«Сунан» эгалари ривоят қилганлар.

Қайс ибн Осим ибн Синон Мунқирий ат-Тамимий. Кунялари Абу Али, арабларнинг тадбирли амирларидан, шижоат ва ҳалимлик билан танилган, жоҳилиятда шоир ва саййидлик билан машҳур бўлган саҳобалардан эдилар.

Бу саҳоба ароқ ичишни Исломга киришдан олдин ҳам ўзларига ҳаром қилган эдилар. Ҳижратнинг 9-санасида Тамим қабиласи томонидан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга элчи бўлиб келиб, ана шу йили Исломга кирдилар.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бу зотни қавмларидан садақаларни йиғиш учун масъул этиб тайинладилар.

Бу зот Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан кўп ҳадислар ривоят қилдилар. У кишидан Ҳасан, Аҳнаф, Хулайфа ибн Ҳусайн, ўғиллари Ҳаким ибн Қайс ва бошқалар ривоят қилганлар.

Қайс ибн Осимнинг 33 нафар фарзандлари бор эди. Вафот этишларидан олдин уларни чақириб:

«Эй болаларим, менинг васиятимни эшитинглар. Чунки мендан бошқа киши сизларга насиҳат қилмайди. Молларингизни тадбир билан ишлатинг, бундай қилишларингиз сахий бўлиш учун огоҳ этади ва маломатдан сақлайди. Одамлардан нарса сўрашдан сақланинглар, чунки кишининг охирги касби сўрашдир».

Бу зот ҳаётларининг охирида Басрада истиқомат қилдилар. Ҳижратнинг 20-санасида (милодий 640 йилда) ана шу ерда вафот этдилар.

«Сидр» бир ўсимлик бўлиб, сувга қўшилса, совун вазифасини ўташи мумкин.

Қайс ибн Осим розияллоҳу анҳунинг ушбу ҳадисларини далил қилиб, «Моликий ва Ҳанбалий мазҳаблари кофир одам мусулмон бўлганда ғул қилиш вожиб бўлади», дейдилар.

Ҳанафий ва Шофеъий мазҳаблари эса янги мусулмон бўлган собиқ кофирнинг ғул қилиш ҳукмини иккига бўладилар.

1. Агар янги мусулмон бўлган одам жунуб бўлмаса, ғул қилиш унинг учун мустаҳаб бўлади. Чунки Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам ҳар бир янги мусулмон бўлган одамни ғул қилишга буюрмаганлар. Шунинг учун янги мусулмон бўлган одам жунуб бўлмаса, таҳорат қилиб олса бўлади.

2. Агар янги мусулмон бўлган одам жунуб бўлса, унинг учун ғул қилмоқ вожиб бўлади. Чунки жунуб кишига ғул вожиблигида ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Шунингдек, ғулга сабаб бўладиган нарсалар ҳам бор, мисол учун:

1. Ҳайз ва нифос.

Имом Бухорий ва Имом Муслимлар ривоят қилган ҳадисда Пайғамбар соллalloҳу алайҳи васаллам Фотима бинти Қайс розияллоҳу анҳога:

«Агар ҳайз келса, намозни қўй. Қачонки ҳайз кетса, ғул қил ва намоз ўқи», деганлар.

Шунинг учун ҳайздан пок бўлган аёлга ғул вожиб.

Нифос эса янги туққан аёлда тўпланиб қолган ҳайздир. Шунинг учун нифосдан пок бўлган аёлга ҳам ғул вожиб бўлади. Бу каби масалалар ўз бобида батафсил ўрганилади, иншааллоҳ.

2. Шаҳид бўлмаган мусулмон маййитга ҳам ғул вожиб бўлади.

Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васалламнинг даврларида ҳаммага шу муомала қилинган.

Имом Бухорий ва Имом Муслимлар Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилган ҳадисда уловидан йиқилиб ўлган киши ҳақида Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам:

«Уни сув ва сидр ила ювинглар ва икки кийим ила кафанланглар», деганлар.

Бу бобда зикр қилинмаган суннат ғусллар ҳам бор:

1. Икки ийд намози учун ғусл қилиш.

Чунки Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар.

2. Ҳаж ёки умра учун эҳром боғлаганда ғусл қилиш. Буни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам қилганлар.

3. Арафотда туриш учун ғусл қилиш. Бу ҳам Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламдан собит бўлган суннатдир.

4. Истеҳоза (одатдан ташқари қон) кўрган аёл учун. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам Умму Ҳабиба ва Зайнаб бинти Жаҳш оналаримизга шу амрни қилганлар.

5. Ҳушидан кетган одам ўзига келганида ғусл қилиш. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай қилганлар. Уламолар бунга жинниликдан тузалган ва мастликдан ҳушёр бўлган одамларни ҳам қўшадилар.

6. Кўпчилик тўпланиб қилинадиган ибодатларда тер ва бошқа сабабларга кўра нохуш ҳидларнинг тарқалиб кетишининг олдини олиш ниятида ғусл қилиш тавсия этилади. Бундай ишларга Муздалифада тунаш, шайтонга тош отиш, зиёрат ва видо тавофлари, қуёш ва ой тутилгандаги намозлар ва истисқо намозлари киради.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 4-жузи асосида тайёрланди.

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 18 февралдаги 03-07/1102-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.